Het visueel voorstellen van patiëntenrichtlijnen

Haio: JANS Chiara , KUL
Promotor: VANKRUNKELSVEN Patrik , KUL
Praktijkopleider: BAKELANTS Fons , Mennes Guido , RASKIN Theo , WOUTERS Raf

Context: Meerdere studies hebben reeds aangetoond dat een inadequate health literacy geassocieerd is met slechtere gezondheidsuitkomsten. Er zijn verschillende manieren om de health literacy van de patiënt te bevorderen, bijvoorbeeld middels geschreven patiëntenrichtlijnen. Echter ziet men regelmatig dat deze teksten op een leesniveau geschreven worden dat voor veel mensen moeilijk te begrijpen is. Het gebruik van audiovisuele richtlijnen kan nuttig zijn bij het communiceren van gezondheidsinformatie.

Onderzoeksvraag: Geschreven patiëntenrichtlijnen bestaan al langer, maar heeft het in beeld brengen van deze richtlijnen een meerwaarde? Welke factoren spelen een rol om een kwaliteitsvolle audiovisuele vertaling te maken? En kunnen we aan de hand van deze verzamelde gegevens zelf kwaliteitsvolle video's maken van geschreven patiëntenrichtlijnen?

Methode: Initieel werd een grondige literatuurstudie uitgevoerd en de beschikbare audiovisuele richtlijnen geëvalueerd. Op basis hiervan werden bestaande en eigen opgestelde kwaliteitscriteria verzameld en maakten we zelf enkele patiëntenrichtlijnen in videoformat. Er werden 8 scenario's uitgewerkt, waarvan er 2 geselecteerd werden voor verdere toetsing: 'Migraine' en 'Erectiestoornissen'. Deze werden voorgelegd aan en geëvalueerd door patiënten, samen met de geschreven richtlijn. Niet alleen de kennis van het patiëntenpanel werd getoetst, maar ook de kwaliteit van de video en tekst werd beoordeeld. De verzamelde gegevens werden vervolgens statistisch geanalyseerd.

Resultaten: Op basis van de uitgevoerde literatuurstudie was er een duidelijk voordeel zichtbaar bij het gebruik van een audiovisueel format. Men zag een toename in o.a. kennis, health literacy en patiënttevredenheid. Verder zag men een afname in angst en een verandering in gezondheidsgedrag. De Patient Education Materials Assessment Tool (PEMAT) is een instrument dat in de literatuur wordt gebruikt om de begrijpelijkheid en bruikbaarheid van audiovisuele voorlichtingsmaterialen voor patiënten te beoordelen. Als toevoeging hierop, werden een aantal kwaliteitscriteria door onszelf opgesteld na de literatuurstudie en het bekijken van reeds verfilmde patiëntenrichtlijnen. Bij de evaluatie van de twee uitgewerkte scenario's 'Migraine' en 'Erectiestoornissen' werd er geen significant verschil gevonden in kennis of kwaliteit tussen video en tekst. In een rechtstreekse vergelijking, gaven de patiënten de voorkeur aan video's ten opzichte van tekst (niet statistisch significant). Uiteindelijk werden de uitgewerkte audiovisuele richtlijnen getoetst aan de bestaande en eigen opgestelde kwaliteitscriteria en vergeleken met reeds bestaande patiëntenrichtlijnen. Hieruit bleek dat de eigen opgestelde audiovisuele richtlijnen op beide kwaliteitscriteria beter scoorden.

Conclusie: Uit de literatuur blijkt dat audiovisuele gezondheidsvoorlichting een meerwaarde is naast geschreven patiëntenrichtlijnen om health literacy te bevorderen. Het combineren van de reeds bestaande PEMAT en eigen vastgelegde kwaliteitscriteria biedt een oplossing om video's op een gestandaardiseerde manier uit te werken. Op basis hiervan hebben wij in deze studie aangetoond dat het mogelijk is om kwalitatief goede video's te maken die een aanvulling bieden op de geschreven patiëntenrichtlijnen.